

Sygn. akt III KZ 29/22

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie **B. D.**

obwinionej z art. 51 § 1 k.w.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 28 października 2022 r.,

zażalenia obwinionej,

na zarządzenie upoważnionego Sędziego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego
w Szczecinie

z dnia 19 kwietnia 2022 r., sygn. akt II AKo 168/21

o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania

na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym zarządzeniem, na podstawie art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k., odmówiono przyjęcia wniosku B. D. o wznowienie postępowania w sprawie zakończonej prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Szczecinie z 26 marca 2019 r, sygn. akt IV Ka 1750/18, utrzymującym w mocy wyrok Sądu Rejonowego Szczecin – Centrum w Szczecinie z 12 lipca 2018 r., sygn. akt VW 123/18, którym obwiniona została ukarana za wykroczenie z art. 51 § 1 k.w., na karę 300 zł grzywny, z uwagi na nieuzupełnienie braku formalnego tego wniosku w terminie (art. 120 § 2 k.p.k.).

Zażalenie na to zarządzenie złożyła ukarana, która zanegowała zasadność opinii złożonej przez wyznaczonego jej z urzędu obrońcę o braku podstaw do wznowienia postępowania oraz stwierdziła, że z uwagi na swój stan zdrowia nie może samodzielnie podjąć obrony.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Zaskarżonym zarządzeniem prawidłowo odmówiono B. D. przyjęcia jej osobistego wniosku o wznowienie postępowania, skoro obarczony był nieusuniętym brakiem formalnym, związanym z niespełnieniem ustawowego wymogu przymusu adwokackiego lub radcowskiego.

Zgodnie z treścią art. 545 § 2 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.p.w. wniosek o wznowienie postępowania, jeśli nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata, radcę prawnego albo radcę Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej. Wniosek niespełniający tego wymogu może być uzupełniony w trybie art. 120 § 1 k.p.k. poprzez wezwanie strony, która go złożyła, do usunięcia w terminie 7 dni braku formalnego wniosku poprzez sporządzenie i podpisanie go przez adwokata lub radcę prawnego ustanowionego z wyboru; względnie wniosek o wznowienie postępowania może być sporządzony i wniesiony przez adwokata lub radcę prawnego ustanowionego z urzędu w postępowaniu wznowieniowym. Nieuzupełnienie omawianego braku formalnego w terminie skutkuje, zgodnie z art. 530 § 2 k.p.k., który znajduje zastosowanie również w postępowaniu wznowieniowym (art. 545 § 1 k.p.k.) – odmową przyjęcia wniosku. W konsekwencji, w takiej sytuacji powinno być wydane zarządzenie na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k. i art. 545 § 1 k.p.k.

Jak wynika z akt sprawy B. D. został wyznaczony obrońca z urzędu, który po przeprowadzeniu analizy akt sprawy sporządził opinię o braku podstaw do złożenia wniosku o wznowienie postępowania w jej sprawie (art. 84 § 3 k.p.k., k. 21 i n.). W tej sytuacji oczywiste jest, że obrońca ten nie złożył wniosku o wznowienie, natomiast ukarana prawidłowo została wezwana – zgodnie z art. 120 § 1 k.p.k. i art. 545 § 2 k.p.k. – do uzupełnienia w terminie 7 dni od doręczenia wezwania wniosku o wznowienie postępowania tak by spełniał formalny wymóg sporządzenia i podpisania go przez adwokata lub radcę prawnego (zarządzenie

Przewodniczącego Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 22 lutego 2022 r., II AKo 168/21), pod odpowiednim rygorem. Wezwanie zostało doręczone B. D. w dniu 10 marca 2022 r., a zatem 17 marca 2022 r. upływał termin do uzupełnienia wniosku. Wymagana czynność procesowa nie została jednak dokonana.

W tej sytuacji wydane w sprawie zarządzenie należy uznać za prawidłowe. Oceny tej nie zmieniają argumenty podniesione w zażaleniu dotyczące bezzasadności opinii wyznaczonego z urzędu obrońcy. Poza zakresem niniejszego postępowania jest bowiem ocena merytoryczna stanowiska obrońcy co do podstaw wznowienia wyrażona w sporządzonej przez niego opinii. Ocena taka nie mogła również być dokonana przez prezesa sądu apelacyjnego, gdyż jego czynności sprowadzały się do ustalenia, czy spełnione zostały warunki formalne złożonego przez ukaraną wniosku o wznowienie postępowania. Nie było też podstaw do wyznaczania z urzędu kolejnego obrońcy z urzędu dla ukaranej celem sporządzenia wniosku o wznowienie z tego powodu, że nie akceptuje ona stanowiska wyrażonego przez dotychczasowego obrońcę w sporządzonej w sprawie opinii.

Z tych względów zaskarżone zarządzenie należało utrzymać w mocy, pomimo że nie jest pełna jego podstawa prawna, gdyż w pierwszej kolejności w rozważanej sytuacji procesowej zastosowanie ma art. 530 § 2 k.p.k. na skutek odesłania z art. 545 § 1 k.p.k., zaś dopiero pośrednio art. 429 § 1 k.p.k. Ten ostatni przepis jest objęty również bezpośrednim odesłaniem w art. 545 § 1 k.p.k., ale ono ma zastosowanie np. wówczas, gdy zachodzi potrzeba odmowy przyjęcia środka odwoławczego na postanowienie oddalające wniosek w sytuacjach, kiedy wykluczona jest możliwość wniesienia zażalenia (art. 547 § 1 k.p.k. *in fine*), czy też, gdy zachodzą okoliczności z art. 429 § 1 k.p.k. co do środka odwoławczego wniesionego od wyroku uniewinniającego lub umarzającego postępowanie (art. 547 § 3 k.p.k. zd. drugie). O ile natomiast dochodzi do zaskarżenia zarządzenia o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania z powodu niezuzupełnienia braków formalnych (art. 120 k.p.k.), czy też innych okoliczności wymienionych w art. 429 § 1 k.p.k., zastosowanie tego przepisu wynika z zawartego w art. 545 § 1 k.p.k. odesłania do art. 530 § 2 k.p.k., przewidującego określony tryb kontroli kasacji.

Ubocznie należy natomiast odnotować, że Sąd Najwyższy orzekając w niniejszej sprawie nie znalazł podstaw do negatywnej oceny swej właściwości do rozpoznania wniesionego zażalenia, pomimo że w ostatnim czasie w kilku judykatach tego Sądu stwierdzono, że sądem właściwym do rozpoznania zażalenia na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wydane przez prezesa sądu apelacyjnego jest sąd apelacyjny (tak Sąd Najwyższy w postanowieniach: z 16 listopada 2021 r., III KZ 46/21, z 24 listopada 2021 r., V KZ 51/21 czy z 22 grudnia 2021 r., II KZ 53/21). Sąd Najwyższy za trafne uznał bowiem stanowisko odmienne, prezentowane szeroko i powszechnie we wcześniejszym orzecznictwie, w myśl którego zażalenie na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania, niezależnie od tego, czy zostało wydane w sądzie apelacyjnym czy Sądzie Najwyższym, rozpoznaje Sąd Najwyższy (np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 29 października 2010 r., III KZ 84/10 i III KZ 78/10 oraz z 21 stycznia 2022, III KZ 52/21). Stanowisko to opiera się na akceptacji argumentacji zawartej w uchwale Sądu Najwyższego z 16 marca 2000 r., I KZP 3/00, która w najistotniejszym zakresie argumentacyjnym jest nadal aktualna. Skrótowno tylko należy wskazać, że z odesłania zawartego w art. 545 § 1 k.p.k. wynika, że obejmuje ono całą regulację z art. 530 k.p.k., a więc zarówno paragraf 2 jak i 3 tego przepisu. Systemowe powiązanie art. 545 § 1 k.p.k. i art. 530 § 3 k.p.k. nie pozostawia zatem wątpliwości co do właściwości sądu do rozpoznania zażalenia na zarządzenie odmawiające przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania, gdyż odesłanie na określoną właściwość wskazuje wprost i należy uznać ją za zasadę. Przepis art. 530 § 3 k.p.k. wskazuje na to, że właściwy do rozpoznania zażalenia na zarządzenie o odmowie przyjęcia kasacji rozpoznaje Sąd Najwyższy w składzie jednego sędziego. Odpowiednie zastosowanie tej regulacji do możliwych sytuacji, kiedy zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania wydane jest w sądzie apelacyjnym lub Sądzie Najwyższym prowadzi do konkluzji, że w obu wypadkach właściwy może być tylko Sąd Najwyższy. Z treści i zakresu odwołania zawartego w art. 545 § 1 k.p.k. nie można sensownie wywodzić różnej właściwości funkcjonalnej do rozpoznania zażaleń na zarządzenie o odmowie przyjęcia wniosku. Wątpliwości co do takiego stanowiska nie może nasuwać regulacja z art. 545 § 3 k.p.k., gdyż ma ona

charakter szczególny, co z kolei mogło uzasadniać niezastosowanie przez ustawodawcę zasady dewolutywności w związku z określeniem sądu właściwego do rozpoznania zażalenia na postanowienie o odmowie przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania. Należy zauważyć, że przedmiotem tej szczególnej regulacji jest postępowanie co do wniosku, z którego treści już wynika oczywista bezzasadność. Płaszczyzna rozpoznania wniosku w takim trybie mogła uzasadniać przyjęcie przez ustawodawcę właściwości tego samego sądu, w którym wydano zaskarżone postanowienie. Nie może przy tym ująć uwagi, że kwestia odmowy przyjęcia wniosku o wznowienie postępowania, o którym mowa w art. 545 § 3 k.p.k., rozważana jest ciągle w pryzmacie sytuacji, kiedy wniosek nie jest przyjęty do rozpoznania ze szczególnych powodów. Nie ma zatem niekonsekwencji w tym, że ustawodawca w tym wypadku uznał za uzasadnione rozpoznanie zażalenia na postanowienie sądu apelacyjnego także przez sąd apelacyjny, ale w składzie trzech sędziów.

Skoro więc podstawowy argument dotyczący kwestii właściwości sądu odwoławczego w układzie procesowym jak w niniejszej sprawie na rzecz sądu apelacyjnego, jaki przyjął Sąd Najwyższy w postanowieniu z 16 listopada 2000 r., III KZ 46/21, nie jest przekonujący, Sąd Najwyższy przyjmując swoją właściwość funkcjonalną orzekł jak w sentencji.

[as]